

Danske Vandværker Analyse

Lokale vandværker er godt rustet, hvis strømmen går

Sammenfatning

- Cyberangreb, sabotage mod kritisk infrastruktur og øget geopolitisk usikkerhed har de seneste år løftet beredskab markant på vandværkernes dagsorden.
- Trods det skærpede trusselsbillede har forholdsvis få vandværker oplevet hændelser. 12 pct. har været udsat for cyberangreb, 9 pct. for tricktyveri og 2 pct. for ulovlig indtrængen på vandværk eller boring.
- De forbrugerejede vandværker er generelt godt rustet ved strømsvigt. Næsten 90 pct. råder over rentvandstanke, der kan fungere som nødlagre ved forsyningsforstyrrelser.
- Mere end 80 pct. af vandværkerne har enten nødstrømsgenerator, aftale om levering af nødstrøm eller ringforbindelse til et andet vandværk. På blot ét år er andelen steget med 16 procentpoint, hvilket understreger det stærke fokus på forsyningsikkerhed.
- Blandt vandværker med nødstrømsgenerator vurderer 87 pct., at de kan opretholde normal vandforsyning i mindst to dage, og tre ud af fire har testet deres nødstrømsløsning inden for det seneste år.
- Selvom over 80 pct. allerede råder over mindst én løsning til at håndtere længerevarende strømsvigt, er det vigtigt også at få de resterende vandværker med. Derfor foreslår Danske Vandværker en særskilt pulje af de statslige beredskabsmidler til nødstrømsløsninger, ringforbindelser og andre nødforsyningsløsninger.
- Vandværkerne bør samtidig anerkendes som kritisk infrastruktur og sikres en tydelig rolle i det kommende totalberedskab. Her kan de forbrugerejede vandværker bidrage med at skabe sammenhæng mellem civilsamfundet og leveringen af rent drikkevand.

Baggrund

I september 2026 blev trusselvurderingen hævet til høj, da Forsvarets Efterretningstjeneste meldte ud, at Rusland i de kommende måneder vil intensivere sin hybridkrig. Samtidig er en ny beredskabsbekendtgørelse sendt i høring, der skal styrke vandværkernes robusthed over for netop den type angreb.

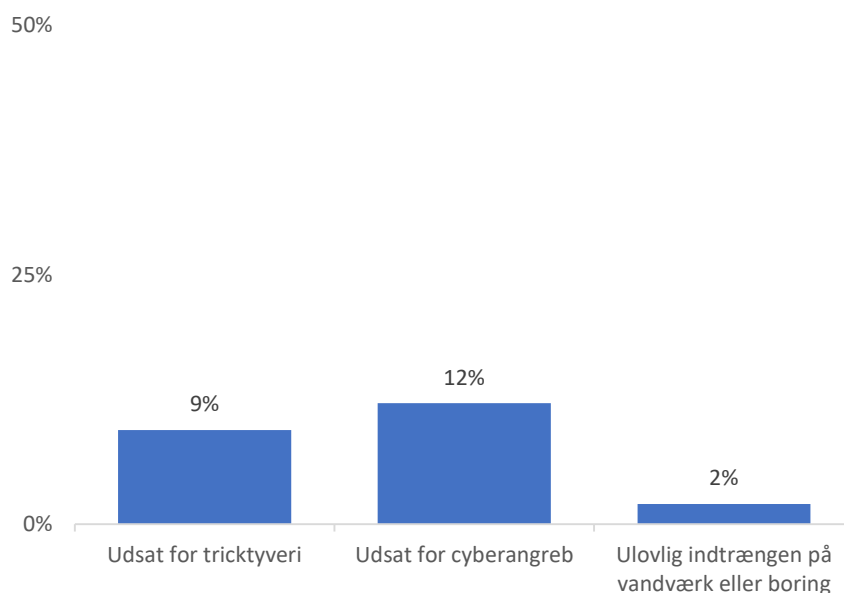
Det understreger, at cyberangreb, sabotage mod kritisk infrastruktur og en øget geopolitisk usikkerhed de seneste år har flyttet beredskab højt op på den politiske og samfundsmæssige dagsorden.

Forsyningssektoren bliver i stigende grad opfattet som en del af samfundets sikkerhed og robusthed, og forventningerne til dens modstandsdygtighed er vokset tilsvarende. Også de danske vandværker mærker udviklingen. Trusselsbilledet er blevet mere komplekst, mens kravene til både fysisk sikring, cybersikkerhed, beredskabsplanlægning og samarbejde med myndigheder og andre forsyningskæder er blevet skærpet.

12 procent har oplevet cyberangreb

En ny medlemsundersøgelse blandt Danske Vandværkers medlemmer, hvor 691 medlemmer har svaret (svarende til næsten halvdelen), viser, at vandværkerne oplever hændelser, der kan knyttes til det skærpede trusselsbillede.

Der er dog tale om forholdsmæssigt få vandværker, i det 12 procent af de adspurgte vandværker angiver, at de har været udsat for forsøg på cyberangreb, mens 9 procent har oplevet tricktyveri. Derudover svarer 2 procent, at de har været udsat for ulovlig indtrængen på vandværk eller boring.

Selvom tallene ikke nødvendigvis afspejler alvorlige hændelser i alle tilfælde, peger det på, at vandværkerne i stigende grad oplever at være et mål, og at arbejdet med robusthed og forsyningssikkerhed derfor er vigtigere end nogensinde.

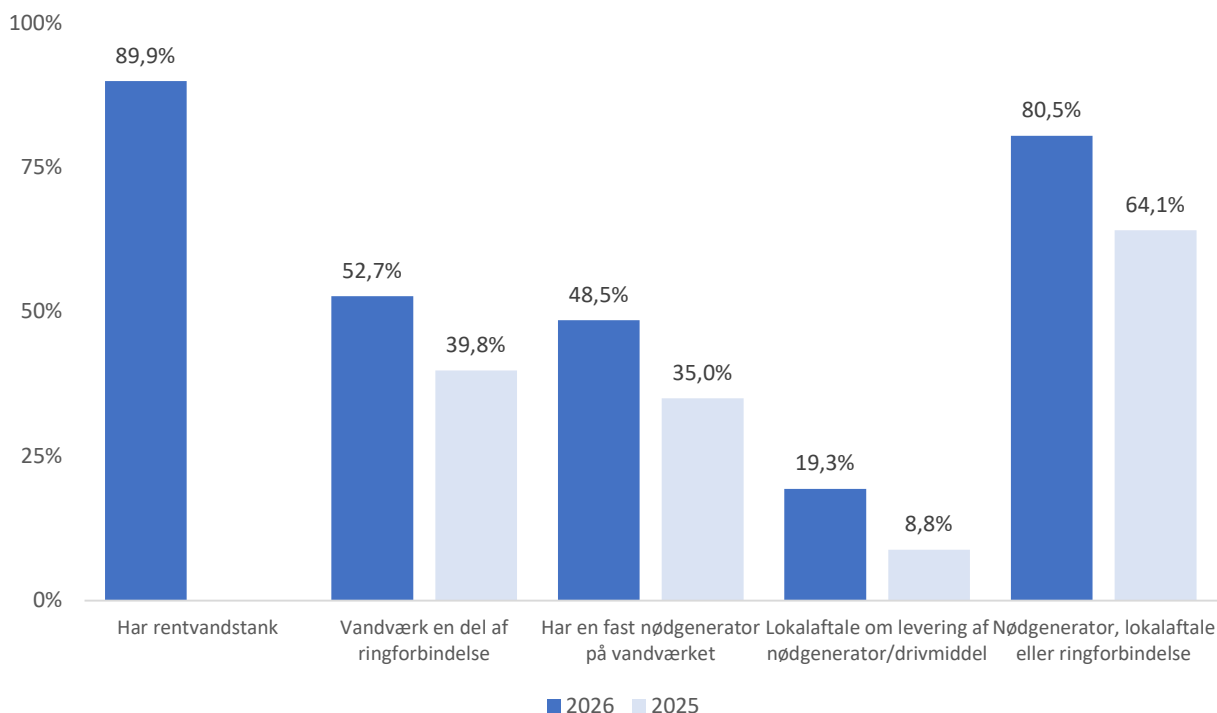
Vandværker er klar, hvis strømmen går

En af de hændelser, der ofte fremhæves i beredskabssammenhæng, er længerevarende strømafbrydelser. Her viser undersøgelsen, at de forbrugerejede vandværker generelt er klar, hvis strømmen forsvinder.

Næsten 90 procent af vandværkerne råder i dag over rentvandstanke, som kan fungere som nødlagre ved strømsvigt eller andre forsyningsforstyrrelser.

Samtidig er mere end halvdelen af vandværkerne en del af en ringforbindelse med andre vandværker. Knap halvdelen har installeret egen fast nødgenerator, mens hver femte har en aftale om levering af generator ved strømsvigt. Samler man tallene og ser på antallet af vandværker, der enten har nødstrømsgenerator eller lokaleaftale om levering eller er ringforbundet med et andet vandværk, er mere 80 procent af vandværkerne klar, hvis strømmen går.

Medregner man yderligere de vandværker, der overvejer at installere egen nødgenerator, er man tæt på 90 procent af vandværkerne, der er godt rustet, hvis strømmen går.

Tallene dækker samtidig over en udvikling der går meget stærkt blandt de forbrugerejede vandværker, således er andelen med en ringforbindelse steget med 12 procentpoint på bare et år. Andelen med en fast nødgenerator er steget med 13 procentpoint og andelen med en lokalaftale steget med 12 procentpoint i forhold til sidste år. Samlet set er andelen med en af de tre løsninger steget med 16 procentpoint, hvilket vidner om, at de forbrugerejede vandværker er meget optaget af at sikre deres vandværker mod strømsvigt og kunne levere vand til forbrugerne.

Blandt vandværkerne med nødstrømsgenerator vurderer 87 pct., at de kan opretholde normal vandforsyning i minimum to dage. Næsten 25 pct. vurderer, at de kan opretholde vandforsyningen i mere end 14 dage.

Et velfungerende beredskab kræver også, at de generatorer og de planer, der er lagt ved en strømafbrydelse, er testet, og her er billedet ligeledes positivt, idet 3 ud af 4 af de adspurgte vandværker inden for de seneste 12 måneder har testet deres nødstrømsløsninger.

Stærkt fokus på beredskab

Resultaterne af medlemsundersøgelsen bekræfter, at beredskab har stor opmærksomhed blandt de danske vandværker. De markante stigninger i antallet af nødgeneratorer, ringforbindelser og lokale aftaler om nødstrøm viser, at vandværkerne tager den aktuelle trusselsvirkelighed alvorligt og investerer målrettet i forsyningssikkerheden.

”Vi er meget tilfredse med, at flere end 80 procent af vandværkerne i dag råder over mindst én løsning, der kan sikre vandforsyningen ved længerevarende strømsvigt. Men skal vi have de resterende vandværker med, kan der være behov for politisk at understøtte investeringerne. En mulighed kunne være at afsætte en særskilt pulje af de statslige beredskabsmidler til etablering af nødstrømsløsninger, ringforbindelser og andre nødforsyningsløsninger på

lokale vandværker. Det vil styrke robustheden yderligere i en central del af Danmarks kritiske infrastruktur og bidrage til, at endnu flere forbrugere kan være sikre på vand i hanen, også under ekstraordinære hændelser”, siger Lise Lotte Toft, direktør i Danske Vandværker.

Hun peger samtidig på, at vandværkerne bør have en tydelig rolle i den fremadrettede beredskabsplanlægning:

”Et andet vigtigt fokus er at sikre, at vandværkerne anerkendes som kritisk infrastruktur, og at de får en tydelig plads i det kommende danske totalberedskab. Her kan de forbrugerejede vandværker spille en særlig rolle. Med deres stærke lokale forankring og tætte kontakt til forbrugerne kan de være med til at bygge bro mellem civilsamfundet og leveringen af en af samfundets vigtigste ressourcer: rent drikkevand.”

Case: Beredskabet virkede på Udsholt vandværk, da hackerne ramte

Selvom kun 12 procent af vandværkerne i undersøgelsen oplyser, at de har været udsat for et cyberangreb, viser erfaringerne fra Udsholt Vandværk, hvorfor et effektivt beredskab sammenholdt med god planlægning, er afgørende, hvis man som vandværk bliver ramt af et hackerangreb.

I efteråret 2025 blev vandværkets SRO-system ramt af et cyberangreb, som gjorde det nødvendigt straks at afbryde forbindelsen til omverdenen og aktivere vandværkets beredskabsplan. Beredskabsplanen indeholdt klare procedurer, som vandværket fulgte samtidig med, at de kørte et tæt samarbejde med myndigheder og leverandører under angrebet. Herved lykkedes det at opretholde vandforsyningen uden afbrydelser for forbrugerne. Vandværket blev i en periode på tre uger drevet som såkaldt ø-drift, hvor de interne systemer fortsatte uafhængigt af eksterne forbindelser. Forbrugerne mærkede derfor ikke, at vandværket havde været udsat for et cyberangreb.

Ifølge driftsleder Ivan Begtrup understregede hændelsen vigtigheden af løbende at gennemgå og vedligeholde beredskabsplanerne. Erfaringen fra Udsholt Vandværk viser, at god forsyningssikkerhed ikke alene handler om at forhindre angreb, men også om at være forberedt på at håndtere dem, og det bekræfter tallene fra medlemsundersøgelsen at flere og flere vandværker er.

Om undersøgelsen

Medlemsundersøgelsen blev gennemført i efteråret 2026, hvor den blev udsendt til 1.413 vandværker. Heraf valgte 691 at besvare undersøgelsen, svarende til en svarprocent på 48,9 pct.